

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS

ÁTTEKINTÉS A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSRÓL ÉS A LÉTFENNTARTÁSRÓL

Aki gyakorlatra, tanulni vagy dolgozni megy Hollandiába, annak előzetesen alaposan informálódnia kell az országról. Számtalan útikönyv van, melyekben a kultúráról, életről és a természetről tudnivalókat szerezhetünk. A szociális biztonságról és létfenntartásról szóló információkat azonban itt kell röviden számba vennünk.

Hollandiában a létfenntartás költségei összehasonlíthatóak a német költségekkel. Mégis akik tanulni vagy dolgozni mennek, azoknak számolniuk kell azzal, hogy több pénzre lesz szükségük, mint egy hollandnak vagy egy régóta ott élő külföldinek. Különösen a felsőoktatási intézményekben tanulónak kell ügyelniük, hogy Hollandiában hiány van a olcsó egyetemi szállásokból. Szinte egyetlen egyetem vagy főiskola sem rendelkezik kollégiummal. Külföldi hallgatóknak is nagyon nehéz Hollandiában a tanulás mellett munkát találni (és nagy valószínűséggel idő sincs rá). Az ösztöndíjjal nem rendelkező németországi hallgatóknak lehetőségük van a tanfolyam és tandíjak visszatérítésére. Ehhez kérvényt kell benyújtaniuk a *steupunten*-hez (a holland Képzéstámogató Hivatal fiókjaihoz).

Mindenhol lehetünk betegek, bármennyire szeretnénk is ezt elkerülni. Aki hallgatóként Hollandiába megy, nincs automatikusan betegség, vagy más előre nem látható költségek ellen bebiztosítva, ezért magának kell ezekről gondoskodnia. Hollandiában azonban számos betegbiztosító van, és ők kedvező áron kínálnak széleskörű biztosításokat hallgatóknak.

Milyen anyagi szabályozások vonatkoznak betegség esetére?

Hollandiában a lakosság nagy részének biztosítási kötelezettsége van (ahogy Németországban is). A munkavállaló a tartózkodási helyén működő betegbiztosítók között választhat; csaknem minden holland munkavállaló a Lakossági Betegbiztosítónál (*ZFW*) van biztosítva. Hollandiában csakúgy, mint Németországban a dologi juttatások elve érvényesül, ami azt jelenti, hogy a biztosítottak biztosítójuktól kapnak egy biztosítási kártyát, ami feljogosítja őket, hogy ellenszolgáltatás nélkül vegyék igénybe az orvosok és kórházak szolgáltatásait és lényegében ingyenesen, recept révén kapjanak gyógyító és gyógyászati segédeszközöket. Hollandiában a betegbiztosító ad egy listát, melyről a biztosított orvost, fogorvost és gyógyszerészt választhat.

Betegség esetén mindkét országban kötelező a munkaadónak a munkabért továbbra is fizetni. Hollandiában az új szabályozás szerint betegség esetén a bruttó fizetés 70%-át kell tovább fizetni; a szerződő partnerek azonban sokszor olyan kollektív szerződést kötnek, melyben 100%-os bérkifizetést biztosítanak. Ennek maximális időtartama 52 hét. Munkaadótól függően lehetséges a türelmi idő.

Úgy ahogy mindenki lehet beteg, úgy senki sincs a munkanélküliség ellen sem felvértezve. Európai összehasonlításban Hollandia is és Németország is átlagon felül jó helyzetben van. Míg 1996-ban Németországban a munkanélküliségi ráta 9%, Hollandiában 8% volt, addig az EU-s átlag 10,8%. De ez a jó érték a munkanélküliségben érintetteknek nem sokat használ. Hollandiában munkanélküli támogatást az kap, aki minimum 26 hetes tb köteles tevékenységet fel tud mutatni a munkanélküli nyilvántartásba való felvételt megelőző 39 hétben.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

Az a személy aki ezeknek a feltételeknek eleget tesz, igényelheti a törvényben előírt minimálbér 70%-át, maximum hat hónapig. Ahhoz, hogy béréből számolják a munkanélküli támogatást, egy további feltételt is teljesítenie kell: a munkanélküliséget megelőző öt év alatt, legalább négy évben rendelkeznie kell 52 fizetett munkanappal. A bér alapján számolt támogatás a munkavégzés időtartamától és az érintett személy életkorától függ. A támogatásnak ezt a formáját fél évtől maximum öt évig adhatják.

Az öregkor anyagi biztosítása is fontos téma. A rendszeres kereső tevékenységet végző munkavállalók mindkét országban állami nyugdíjat kapnak idős korukban. Ez azonban mindkét helyen különbözőképpen van szabályozva. Németországban törvényes nyugdíjbiztosítás van, ahol a juttatást a befizetésekből fizetik, és ennek összege szorosan összefügg a befizetett járulékokkal. Hollandiában ezzel szemben lakossági nyugdíjat fizetnek, ami egy egységes alapellátást biztosít.

Mindenki aki Hollandiában lakik és dolgozik, 15. életévétől a 65. életévig a lakossági biztosítás által biztosított. Teljes nyugdíj elvileg akkor igényelhető, ha ez alatt az idő alatt a járulékokat befizették. Aki nem rendelkezik saját lakással, de Hollandiában lakik, az is biztosított. Ha nem jön össze 50 biztosítási év, akkor ennek megfelelően csökkentett nyugdíjjal kell számolni. A lakossági nyugdíj nagysága a személyes körülményektől is függ, például attól, hogy valaki házas-e vagy egyedülálló. Hollandiában a nyugdíjasoknak is jár szabadságpénz.

A lakossági nyugdíj egy alap nyugdíj. A legtöbb nyugdíjban részesülő azonban további nyugdíjat kap, korábbi munkavégzése alapján. Ennek a további nyugdíjnak nincs kihatása a lakossági nyugdíjra.

TARTALOMJEGYZÉK 1055 C2.1-01/99

Általános tudnivalók a társadalombiztosításhoz

A holland társadalombiztosításhoz a következő ágak tartoznak:

beteg- és anyasági biztosítás
rokkantsági biztosítás
öregkori biztosítás
hátramaradottak biztosítása
munkanélküli biztosítás
gyerekek utáni biztosítás

nincs külön biztosítás munkahelyi balesetek és foglalkozási balesetek esetére; ezzel szemben azonban számtalan pót ellátási rendszer van.

● Ki biztosított?

Általában minden munkavállaló és magánzó biztosított. A magánzók azonban munkanélküliség esetére nincsenek biztosítva nem kapnak táppénzt

nem tartoznak betegbiztosítási pénztárhoz (*ziekenfondsverzekering*); de szabadon biztosíthatják magukat betegség esetére, ha bevételük egy meghatározott összeget nem lép túl.

● Hogy lehet a társadalombiztosítás tagjává válni

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

Amikor Hollandiában dolgozni kezd, azonnal minden fent felsorolt biztosítási ágba beletartozik.

Az egyedüli kivételt a betegbiztosítás (*ziekenfondsverzekering*) jelenti. Mindenki maga döntheti el, hogy lakóhelye melyik betegbiztosítási intézeténél (*ziekenfonds*) kíván tag lenni. A bejelentkezéskor a betegbiztosító egy címlistát ad Önnek, melyről orvost, fogorvost és gyógyszerészt kell választania. Ezután kap egy tagsági kártyát, melyet jól meg kell őrizni.

Ha Ön magánvállalkozó és ipari vagy valamely más tevékenységet folytat Hollandiában, akkor automatikusan a legtöbb lakossági biztosítás vonatkozik Önre. A munkanélküli biztosítás azonban nem, és a betegbiztosítást is csak a külön költséggel járó betegségek (*AWBZ*) esetén veheti igénybe.

- Mi a további teendő

Ha Ön munkavállaló, kérdezze meg munkaadóját, hogy melyik szakmai szakszervezet illetékes, ha Ön csökkent munkaképességűvé vagy munkanélkülivé válik. Ha magánzó és csökkent munkaképességűvé válik, ugyancsak egy szakmai szakszervezet az illetékes.

Egy másik fontos fenntartó a Társadalombiztosítási Intézet (*Sociale Verzekeringsbank*), mellyel, ha gyermekek után járó támogatásban részesül vagy öregségi nyugdíjat szeretne igényelni, kapcsolatba kell lépnie. (Ha 65. életévének betöltésekor nem Hollandiában lakik, akkor a Társadalombiztosítási Intézet Amszterdamban található Külügyi Irodája felelős (*Sociale Verzekeringsbank, Kantoor Buitenland*). Ha Ön meghal özvegyének és/vagy árváinak kell az ez után járó nyugdíjkérelmet benyújtani a Társadalombiztosítási Intézetnél.

Végezetül még be kell jelenteni a területi munkaügyi hivatalnál (*Gewsestelijk Arbeidsbureau*) a címét. Ehhez a hivatalhoz kell fordulnia ha munkanélküli lesz, itt segítenek Önnek új munkahelyet keresésében is.

- A biztosítási járulék fizetése

Ha Ön munkavállaló, munkaadója fizeti a megfelelő biztosításokat. Az Ön által fizetendő részt levonja béréből. Ha pénzbeli juttatásokat kap a biztosítótól, akkor ezt bizonyos esetekben visszatarthatja a biztosító a biztosítási járulékokra. Magánzóként járulékadót rónak ki Önre. A betegbiztosítási járulékokon kívül a többi járulékot az adóhivatal vonja le.

A betegbiztosítást betegbiztosítója közvetlenül levonja számlájáról.

Az érvényes járulék összegéről munkaadója illetve a szakmai szakszervezet tud Önnek felvilágosítást adni.

- Hogyan kell eljárni, ha a biztosítás fenntartójának döntésével nem ért egyet?

Ha a biztosítás fenntartójának döntésével nem ért egyet, panaszt nyújthat be ellene. A keresetet a területi bíróságra, arra az igazgatásjogi részlegre kell benyújtani (*Arrondissementsrechtbank, sector bestuursrecht*), melyet a döntésben megjelöltek. A döntésben szerepel az is, milyen határidőn belül lehet a keresetet benyújtani. Ha a határozatban nincsenek ezek az adatok feltüntetve, minél gyorsabban kérje a biztosítás fenntartóját, hogy egy ún. jogorvoslatképes döntést adjanak ki (*voor beroep vatbare beslissing*).

A Területi Bíróság Igazgatásjogi Osztályára írásban kell benyújtani a panaszt, melyben Ön közli, hogy nem ért egyet a biztosító döntésével és új döntést kérvényez. Az ilyen írást

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

keresetnek nevezik (*klaagschrift*). A keresetet két példányban kell benyújtani és csatolni kell hozzá a határozatot amellyel nem ért egyet. Ha a betegbiztosító által hozott döntéssel nem ért egyet, véleményét a Betegbiztosítási Tanácshoz kell eljuttatnia

Ziekenfondsraad
Prof. J. H. Bavincklaan 2
Amstelveen.

Ha a Területi Bíróság Igazgatásjogi Osztálya olyan ítéletet hozott, mellyel szintén nem ért egyet a Tartományi Legfelsőbb Bírósághoz lehet fellebbezést benyújtani

Centrale Raad van Beroep
Maliebaan 31
Utrecht.

A fellebbezést a Területi Bíróság által hozott ítélet kiállítását követően egy hónapon belül kell benyújtani. Ennek a beadványnak fellebbezés (*beroepschrift*) a neve. Ezt szintén két példányban kell benyújtani és csatolni kell hozzá a bíróság ítéletét.

- Mit kell tennie, ha véglegesen visszatér szülőhazájába, vagy egy másik EU-tagállamba költözik?

Hollandiai biztosításának időtartama, ha igényli, az ország társadalombiztosítási rendelkezései szerint meghosszabbodhat. Elutazása előtt igényelje ezért a szakmai szakszervezetnél és a betegbiztosítónál az adott országban szükséges papírokat.

- A járulék levonása más EU-tagállamban
Egy hollandiai illetőségű kereső személy,
akinek egy másik tagállamban lakó hozzátartozója van,
átmenetileg egy másik tagállamban tartózkodik,
lakhelyét egy másik tagállamba teszi át,
munkanélküli és egy másik tagállamban keres munkát,
meghatározott közös határozatok alapján jogosult lehet beteg- és anyasági biztosításra.

- Információk
Közelebbi információkat az egyes biztosító fenntartóknál és a Társadalombiztosítási Információs Irodáknál lehet beszerezni

Voorlichtingscentrum Sociale Verzekering
Postbus 19260
3501 DG Utrecht
GC Amsterdam

(...)

Családi juttatások

Ha Hollandiában lakik vagy dolgozik, az első gyerektől kezdve megilleti a gyermekek után járó támogatás (*Kinderbijslag*). Ez a támogatás minden 16 év alatti saját, fogadott és gondozott gyerekre vonatkozik, amennyiben a holland jogi előírások szerint Ön tartja el őket.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

A 16. életévüket betöltött gyerekekre további feltételek vonatkoznak: nekik iskolába kell járniuk vagy szakképzésben kell részt venniük, rokkantnak vagy munkanélkülinek kell lenniük, vagy nekik kell vezetniük a biztosított háztartását. Az eltartásnak is vannak meghatározott feltételei. A létfenntartási költségeknek megfelelően a gyermekek után járó támogatás alacsonyabb és magasabb összeg is lehet.

- **Határnap**

A gyermekek után járó támogatás igénylésekor az a mérvadó, hogy az igénylő az igénylés negyedévének első napjától kezdve biztosított legyen. A gyermekek után járó támogatás utalásának feltételei e naptól kezdve biztosítva kell legyenek.

- **A gyermekek után járó támogatás összege**

A támogatás összegét a család nagysága, a gyermek életkora határozza meg.

- **A gyermekek után járó támogatás igénylése**

A támogatás folyósításához egy hiánytalanul kitöltött és aláírt kérvényt kell a lakhely szerint felelős Területi Társadalombiztosítási Intézethez (*Sociale Verzekeringsbank*) benyújtani. Az ehhez szükséges nyomtatványok a postahivatalokban és a Társadalombiztosítási Intézetnél beszerezhetők.

Az első kérvény után már csak a támogatásokat érintő változásokat kell bejelenteni a Területi Társadalombiztosítási Intézetnél. A támogatást a negyedév lejárta után fizetik.

Ha a gyerekek egy háztartáshoz tartoznak vagy az anya vagy az apa nyújtja be a kérvényt. Ha a szülők elváltak, az a szülő nyújtja be a kérvényt, aki a gyerekekről gondoskodik.

- **A gyerekek más országban való tartózkodása**

Ha gyermekei egy másik tagállamban tartózkodnak, a közös előírások érvényesek. Közelebbi tájékoztatást a Társadalombiztosítási Intézetnél kaphat.

További tájékoztatás

Egy külön tájékoztatóban („*Stand van Zaken*” – Rövid áttekintés a holland társadalombiztosításról) talál információkat az érvényes nyugdíj és a gyermekek után járó támogatás összegéről. Ez az ingyenesen beszerezhető tájékoztató szabályos időközönként megjelenik, holland, francia, német és angol nyelven.

A füzet a Társadalombiztosítási Információs Irodáknál beszerezhető

Voorlichtingscentrum Sociale Verzekering
Postbus 19260
3501 DG Utrecht.

Itt minden további kérdésről tájékoztatást kap.

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁS

Az időskori nyugdíj igénylésének feltételei, a nyugdíj igénylése, további nyugdíjak

A Hollandiában lakók vagy dolgozók az „Általános időskori biztosításról szóló törvény” (*Algemene Ouderdomswet, AOW*) értelmében biztosítottak. Az időskori nyugdíjra a férfiak és a nők általában 65. életévük betöltése után jogosultak.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

A nyugdíjjárulék egy állandó összeg, melyet évente kétszer a bérfejlődéshez igazítanak. A nyugdíjat havonta fizetik. Minden év májusában szabadságpénzt adnak.

Az állandó nyugdíjösszeget csökkentik, minden olyan év után, amikor nem volt biztosítva az érintett. Ennek az a célja, hogy minden teljes év után, melyben Ön Hollandiában dolgozott vagy lakott, a teljes nyugdíj meghatározott hányadát igényelheti.

Bizonyos feltételek mellett lehetséges, hogy önkéntes biztosítást kössön. Erről tájékoztatást a Társadalombiztosítási Intézetnél, az önkéntes biztosítással foglalkozó részlegénél kaphat.

Sociale Verzekeringsbank
Bureau Vrijwillige Verzekering
Postfach 357
1180 AJ Amstelveen

A feltételek közül az egyik, hogy a kérvényt időben kell benyújtani, tehát a külföldi lakhelyváltoztatás, a hollandiai lakhely elfoglalása vagy munkakezdés után legalább egy éven belül. Az állandó lakhelyen maradó házastárs vagy partner nem biztosított. -

Amikortól öregségi nyugdíjban részesül, és nem dolgozik tovább, Hollandiában gyakran a betegségbiztosítónál kötelezően biztosított. Betegbiztosítója tájékoztathatja erről.

- A nyugdíj igénylése

A 65. életév betöltése előtti hónapokban a Társadalombiztosítási Intézetnél, a megfelelő nyomtatványon igényelni kell az öregségi nyugdíjat. Nyomtatványokat a postahivatalokban is be lehet szerezni. Ha a nyomtatványból kiderül, hogy Ön előzőleg más tagállamban már biztosított volt, szükség esetén az Ön nevében kérvényt nyújtanak be az öregségi nyugdíjra. A külföldi nyugdíj összegét a közös megegyezések alapján számolják ki. Ha ezt a fajta nyugdíjat elismerik, a Társadalombiztosítási Intézettől megkapja a megfelelő értesítést. A holland nyugdíj összegét a külföldi nyugdíj nem befolyásolja.

- Ha Ön egy másik tagállamban lakik

Ha másik tagállamban lakik, akkor is fennáll a Hollandiában megszerzett öregségi nyugdíj-jogosultság. Ezt a lakóhelye szerinti ország Társadalombiztosítási Intézeténél igényelheti. Ez a fenntartó tud Önnek felvilágosítást adni arról is, hogy ebben az országban jogosult-e a betegségbiztosítás tárgyi juttatásaira.

(...)

A kiegészítő ellátások rendszere (Munkavállalók)

Ha Ön Hollandiában valamilyen foglalkozást űz, Önre is érvényes a kiegészítő ellátások rendszere. Közelebbit munkaadójától tudhat meg, aki tájékoztatást tud adni az Önt megillető ellátásokról.

Hollandiában számos olyan gazdasági ágazat van, ahol kötelező jellegű kiegészítő ellátási rendszer működik. Ez elsősorban a fém-, feldolgozó-és építőipart, a festő iparosokat, a mezőgazdasággal foglalkozókat, a nyomdaiparban, teherfuvarozásban, kereskedelmi

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

hajózásban, tengeri hajózásban dolgozókat, a textilipart és a gyógyító foglalkozásokat érinti. Összesen mintegy 60 kötelező szakmai ellátási rendszer van.

Az is előfordulhat, hogy munkaadója még egy további ellátási rendszerrel is rendelkezik, ami azonban kizárólag csak saját üzemére korlátozódik vagy arra a biztosítási szerződésre, amit egy életbiztosításokkal foglalkozó biztosítóval kötött.

Ezeknek a kiegészítő ellátásoknak a felügyeletét a Biztosítási Kamara látja el, ennek címe:

Verzekeringskamer
John F. Kennedylaan 32
Apeldoorn.

A kiegészítő rendszerek nincsenek az 1408/71-es és 574/72-es számú rendelet (EWG) határozatai közé felvéve. Az ezekben a rendszerekben megszerzett ellátásoknak a megtartásáról a következő mondható el:

Ha Ön legalább egy évig egy kiegészítő ellátást biztosító rendszerhez tartozott, akkor az abból való kilépéskor kiegészítő nyugdíjra jogosult, melyet a nyugdíjkorhatár elérésekor biztosítanak Önnek. Ha ez a rendszer a hátramaradottak nyugdíját is előirányozza, az Ön tagsága ugyancsak feljogosítja Önt erre a szolgáltatásra.

Ha kevesebb, mint egy évig volt egy kiegészítő rendszerben biztosítva, két lehetőség van: vagy az előbb leírtaknak megfelelően jogosult nyugdíjra, vagy a járulékot, melyet a kiegészítő nyugdíjra fordított, kifizetik Önnek. Hogy az Ön esetében melyik megoldást választják, a rendszer szabályzatától függ. Munkaadója tud erről Önnek felvilágosítást adni. Ha Ön a biztosítási rendszerből kilép, igazolást kap megszerzett ellátásairól.

Ha Hollandiát végérvényesen elhagyja, lehetősége van arra, hogy a kiegészítő nyugdíjra való jogosultságát kielégítsék. Itt is a rendszer szabályzata határozza meg, hogy az Ön egyedi esetében hogyan kell eljárni.

A kiegészítő ellátási rendszer szolgáltatásait az ipari ágazat vagy üzem nyugdíjpénztáránál vagy az életbiztosítással foglalkozó biztosítónál kell igényelni. Vitás esetekben polgári bírósághoz kell keresetet benyújtani.

BETEGBIZTOSÍTÁS

Dologi juttatások betegség esetén, táppénz, anyagi és dologi juttatások anyaság esetén, munkahelyi balesetek, foglalkozási betegségek, rokkantság

Betegség és anyaság

Dologi juttatások betegség esetén

A betegbiztosítás dologi juttatásait két egymást kiegészítő szabályozás biztosítja: a betegbiztosítók biztosításai és a betegséggel járó külön költségek biztosítása. Az utóbbi jogi alapja a „A betegséggel járó külön költségek biztosításáról szóló törvény” (*Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten*); ezt AWBZ-nek nevezik.

• Ki számít biztosítottnak?

Ha Ön dolgozik és fizetése nem lép túl egy meghatározott éves felső határt, biztosítva van a betegbiztosítónál. Adott körülmények esetén családtagjai is biztosítottak. A nyugdíjkorhatár

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

elérése után rendszerint továbbra is biztosított, ha a 65. életév betöltése előtt már biztosított volt.

A megbiztosítónál való bejelentkezés után igényelheti a betegségi ellátást. A megbiztosító kiküld Önnek egy tagsági igazolványt (*bewijs van inschrijving*) mellyel a szolgáltatások igénybevételekor igazolni tudja biztosítását.

Minden Hollandiában élő és dolgozó AWBZ biztosított. A szolgáltatásokat az AWBZ biztosítás fenntartójához való bejelentkezés után lehet igénybe venni.

- Igénybe vehető dologi juttatások

A megbiztosító, melynek Ön tagja, tájékoztatást tud adni az összes szolgáltatásról melyet a Betegbiztosítási törvény és az AWBZ alapján igénybe vehet.

A Betegbiztosítási törvény értelmében a biztosítottak többek között a következőkre jogosultak Orvosi és fogorvosi szolgáltatásokra. Igénybe vehető házi orvos és fogorvos által végzett beavatkozásra. Szakorvos, fizioterápiás orvos és logopédus által elvégzett beavatkozás esetén szükség van a házi orvos által kiállított beutalóra (*verwijskaart*);

Kórházi felvételre és tartózkodásra. Az általános ellátást biztosító osztályokra (tehát nem a drágább két- illetve egyágyas szobákba) a felvételhez szükséges a megbiztosító engedélye. A stacionárius tartózkodást csak az első 365 napig fedezi a megbiztosító (*ziekenfondsverzekering*). Ezután a költségeket az AWBZ-biztosítás fedezi;

Betegszállításra. A mentővel történő betegszállítás orvosi előírás esetén ingyenes. Tehergépjárművek vagy tömegközlekedési eszközök használatakor a biztosítottnak 60,9 euró önrészt kell fizetnie.

AWBZ-biztosítottak többek között jogosultak

Gyógyszerekre. Széles a palettája azoknak a gyógyszereknek, melyekhez hozzájuthatnak. A gyógyszerek minden csoportjából legalább egy szerepel az ingyenesen adható gyógyszerek listáján. Az ezekkel egyenértékű, de drágább szerek árába azonban Önnek is bele kell fizetnie. A házi orvos vagy szakorvos által felírt receptet abban a gyógyszertárban válthatja ki, amelyik biztosítási igazolványán szerepel;

Gyógyászati segédeszközökre. A segédeszközöket végleges használatra vagy kölcsönbe kaphatja. Bizonyos segédeszközök esetén saját részt is kell fizetni, mivel csak meghatározott összegig érvényes az ingyenes juttatás.

Az AWBZ-biztosítás fedezi hosszantartó vagy súlyos betegségek esetén a kezelést, az ellátást és gondozást.

A munkavállalói táppénz

- Táppénzre való jogosultság a biztosítás időtartama alatt

Ha betegség vagy baleset miatt nem tud dolgozni, a Betegbiztosítási törvény alapján a munkaadója szakmai szakszervezete által fizetett táppénzre jogosult.

Hogy táppénzben részesüljön, a lehető leggyorsabban jelentenie kell betegségét munkaadójának, aki ezt a szakmai szakszervezetnek továbbítja. Rendszerint a hiányzás első napján, délelőtt 10.00 óráig kell a betegséget jelenteni.

Hosszabb távon be kell tartani a szakmai szakszervezet ellenőrzési előírásait. Ezen előírások megszegése ahhoz vezethet, hogy nem fizetnek táppénzt.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

A táppénz összege a kereset minimum 70%, de egy meghatározott maximum összeget nem léphet túl. Ezt maximum a harmadik betegségi naptól (ez a határnap) számított 52 héten keresztül folyósítják. A táppénz kifizetése a 65. életév betöltésnek hónapjában (a hónap első napján) végetér, ettől kezdve nyugdíjat fizetnek.

- Táppénzre való jogosultság a biztosítási jogviszony befejezése után
Azoknak a betegségeknek az esetén, melyek a biztosítási jogviszony megszűnésének hónapjában lépnek fel, adott feltételek mellett még jár a táppénz. Ez a táppénz azt a szakmai szakszervezetet terheli, melyhez utolsó munkaadója tartozott.
Amennyiben táppénzt kap, a dologi szolgáltatásokat is igénybe veheti.

- Táppénzre való jogosultság a Hollandiából való távozás esetén
Ha végérvényesen elhagyja Hollandiát, és egy másik tagállamban telepedik le, a biztosítási jogviszony megszűnésének hónapjában fellépő betegségek esetére, adott feltételek mellett még jár a táppénz.

Egyetlen esetben sem igényelhet a holland biztosítótól táppénzt, ha a másik országban már táppénzre jogosult. Ha a holland betegbiztosítás utolsó hónapjának lejártá előtt megbetegszik utolsó hollandiai munkaadójával haladéktalanul közölje azt, új lakhelyének betegbiztosítójával közölje.

Azt tanácsoljuk, hogy nyomatékosan hívja fel a figyelmet arra, hogy a holland betegbiztosítási törvény alapján anyagi juttatást igényel. Adja meg szakmai szakszervezet nevét is, melynél biztosítva volt, és kérje a betegbiztosítót, hogy ennél a szakszervezetnél kérvényezze a táppénz kifizetését.

Ha táppénzben részesül a szakmai szakszervezet rendszeresen orvosi ellenőrzésre küldheti.

Anyagi és dologi juttatások anyaság esetén

- A biztosított számára

Ha Ön munkavállalóként biztosított Hollandiában, terhessége idején terhességi támogatásra (*zwangerschapsuitkering*) jogosult, ami a teljes napi keresetnek felel meg. A 16 hetes terhességi szabadság alatt, amit a szakmai szakszervezet fizet, a munkabér 100%-nak megfelelő juttatásra jogosult. Hogy ezt a szolgáltatást megkapja, előzőleg be kell nyújtani a szakmai szakszervezethez egy terhességi igazolást (*zwangerschapsverklairing*). Ha a terhesség vagy a szülés miatt ezután még nem tud dolgozni, ugyanezt a juttatást (tehát a bér 100%-át) maximum további 52 hétig folyósíthatják.

Jogosult továbbá az ingyenes szülési segítségre, és ha holland betegbiztosítás biztosítottja, akkor a biztosító az első hétre járó gondozás (*kraamzorg*) költségeinek egy részét is fizeti. A betegbiztosító ad erről bővebb tájékoztatást. Ha az első héten gondozást nyújtó szervezet (*kraamzentrums*) szolgáltatását igénybe kívánja venni, legalább öt hónappal a szülés várható időpontja előtt forduljon egy „*kruisvereniging*”-hez, pl.: a „Zöld Kereszt”-hez.

- A Hollandiában élő családtagok számára

A Hollandiában a férj révén biztosított feleségek és leánygyermekük szintén jogosultak az ingyenes szülési segítségre és az első hétre járó gondozás részleges térítésére. A gondozást legkésőbb a szülés várható időpontja előtt öt hónappal kell a „*kruisvereniging*”-nél igényelni.

Munkahelyi balesetek és foglalkozási betegségek

Hollandiában nincs külön biztosítás munkahelyi balesetek és foglalkozási betegségek esetére. Ha ezek következtében csökkent munkaképességűvé válik, egy évig jogosult táppénzre. Ezután adott esetben rokkantsági nyugdíjat kaphat.

A Hollandiában élő magánzók az „Általános csökkent munkaképességről szóló törvény” (*Algemene Arbeidsongeschiktheidswet, AAW*) értelmében biztosítva vannak. A törvény szerint, ha teljes vagy részleges csökkent munkaképesség miatt 52 hétig elesnek bérüktől átlányra jogosultak.

Amennyiben a jövedelem a biztosításköteles határt nem lépi túl, a kötelező és önkéntes betegbiztosítás dologi szolgáltatásaira is jogosultak.

Rokkantság

• Hollandiában élő munkanélküliek

Ha 52 hétig táppénzben részesült, adott feltételek esetén a „Csökkent munkaképességről szóló törvény” (*Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering – WAO*) értelmében nyugdíjra jogosultak. Ez érvényes akkor, amikor az 52 hét letelte után még mindig csökkent munkaképességű. A nyugdíjat ugyanaz a szakmai szakszervezet biztosítja, aki a táppénzt adja.

A szolgáltatás időtartama az életkortól és a csökkent munkaképesség fokától függ. Hat hónap (33-37 évesek esetén) és hat év (az 58. életév betöltése után) között mozoghat. Az erre az időre fizetett juttatás, ami az utolsó fizetés egy meghatározott százaléka, a csökkent munkaképesség fokától függ. Ez 15-20%-os rokkantság esetén a napi bér 14%-a, 80-100%-os rokkantság esetén a napi bér 70%-a. A napi juttatás nem léphet egy bizonyos összeget át. Ha állandó gondozást és felügyeletet igényel valaki, az összeget a bér 100%-ra emelhetik.

Ha a határidő lejártá után is csökkent munkaképességű valaki, további öt évig kaphat még juttatást, melyet a 65. életévig, öt évenként meghosszabbíthatnak. Az alapösszege ennek a szolgáltatásnak a törvényes minimálbértől és a rokkantság fokától függ. Az alapjuttatás mellett rendszerint még egy kiegészítő juttatást is adnak, melynek nagyságát az utolsó fizetés és a rokkantság megkezdésekor betöltött életkor alapján számítanak ki.

Májustól a nyugdíj 8%-nak megfelelő szabadságpénzt kapnak a nyugdíjasok. A nyugdíjakat az általános bérfejlődéshez igazítják. Ha a csökkent munkaképesség mértéke nő vagy csökken a rokkantsági nyugdíj összegét felülvizsgálhatják.

A csökkent munkaképesség biztosítása lehetővé teszi a munkaképesség visszaállítását és/vagy az életviszonyok javítását célzó intézkedéseket. Ilyen intézkedéseket nem csak a *WAO*-szolgáltatásokat igénybevevők esetén irányoznak elő, hanem táppénz és fenyegető munkaképesség csökkenés esetén is. Ezeknek a szolgáltatásoknak az odaítéléséről a szakmai szakszervezet dönt.

A csökkent munkaképesség esetén járó támogatás megszűnik annak a hónapnak az első napján, amikor az érintett 65. életévét betölti; amikor a rokkantság foka 15%-ra visszamegy; az elhalálozás hónapjának első napjától.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

A szakmai szakszervezet ítéli meg, az adott esetben milyen szintű munkavégzési korlátozottság áll fenn. Ehhez felszólíthatja Önt a szakmai szakszervezet, hogy vegyen részt egy vizsgálaton. Egy év elteltével minden ilyen szolgáltatásban részesülőnek, felülvizsgálaton kell résztvennie.

Ha Ön egy más vagy több más országban is biztosított volt, ezt haladéktalanul közölnie kell a szakmai szakszervezettel. Ekkor lehetőleg mindenről adjanak tájékoztatást, biztosítójának nevééről és címéről feltétlenül. A juttatás nagyságát ezután a közös megegyezések alapján számolják ki.

- Ha Hollandiában, rokkantsági nyugdíjat kap, és azt szülőhazájában vagy egy másik tagállamban kívánja felhasználni, ameddig a feltételeknek eleget tesz, továbbra is felveheti a nyugdíjat. A nehézségeket megelőzendő, a szakszervezetet és a betegbiztosítót idejében tájékoztatni kell az elutazásról.

- Ha rokkant lesz és Hollandiában már nem biztosított
Ebben az esetben jogosult lehet még a rokkantsági nyugdíjra. Ez annak a rokkantsági nyugdíjnak a fajtájától függ, amelyre Ön új lakóhelyén jogosult. Azonban ebben az esetben a holland rokkantsági nyugdíjat csökkentik. A juttatást általában a lakóhelye szerinti országban kell igényelni. A biztosítót, ahol a nyugdíjat kérvényezi, tájékoztassa, hogy Hollandiában biztosított volt. A biztosító egyes esetekben tájékoztatást fog kérni Hollandiából, hogy jogosult-e még holland nyugdíjra. Az eredményről tájékoztatni fogják Önt.

- Magánzók

A magánzók az „Általános csökkent munkaképességről szóló törvény” (*Algemene Arbeidsongeschiktheidswet, AAW*) alapján biztosítva vannak rokkantság esetére. A magánzók, adott feltételek mellett, különösen az életkortól és jövedelemtől függően, jogosultak az AAW-szolgáltatásaira, ha 52 héten keresztül teljesen vagy részben rokkantak voltak.

A juttatás összegét általában határozzák meg és a szakszervezet által megállapított rokkantsági fok szerint változhat.

A juttatásokat a biztosított tevékenységéért felelős szakszervezet fizeti havonta. A szolgáltatást a szakszervezetnél kell egy minden postahivatalban beszerezhető formanyomtatványon igényelni.

Közelebbi felvilágosítást a felelős szakszervezet illetve a Társadalombiztosítási Információs Iroda ad

Voorlichtingscentrum Sociale Verzekering
Postbus 19260
3501 DG Utrecht.
Nederland.

ORVOSI ELLÁTÁS

Adatok az orvosi ellátásról, orvosi és kórházi költségek magánbeavatkozások esetén

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

Hollandiában átfogó orvosi ellátást biztosítanak. Évente a bruttó szociális járulékok közel 10% folyik az egészségügyi szektorba. Minden tizedik munkavállaló ebben a szektorban dolgozik.

Az egészségügy három fő területre oszlik: egészség megelőzés, elsődleges- és másodlagos egészségügyi ellátás. A megelőző egészségügyi ellátás területéhez tartoznak a betegség- és baleset megelőző intézkedések (elsődleges prevenció), és a korai betegség felismerést célzó intézkedések (másodlagos prevenció). Ebben elsősorban a különösen veszélyeztetett lakossági csoportok, mint gyerekek, idősek és az adott ágazatokban dolgozó munkavállalók vannak érintve. A megelőző egészségügy az önkormányzati és regionális egészségügyi szolgálatok (üzemorvosi, iskolaorvosi és kismama tanácsadás) feladata. Az egészségügyi felvilágosítás és egészségügyi nevelés mellett megelőző vizsgálatokat végeznek és oltásokat adnak be. Ezen kívül az egészség megelőző intézkedésekhez tartozik a víz, levegő és talaj tisztán tartása, a zajvédelem és az élelmiszerek minőségének és összetételének felügyelete.

Az elsődleges egészségügyi ellátáshoz tartozik minden nem szakorvosi intézmény. A középpontban itt a házi orvos áll, mivel minden panasz esetén először hozzá kell fordulni. Ő dönti el, hogy a vizsgálatot maga végzi-e el, illetve szakorvoshoz vagy más egészségügyi szakemberhez (pl.: szülésznő, beteggondozó, diabetikus szakember, fizioterápiás szakember, gyógytornász) küldi-e a beteget. A gyógyszeres ellátást a gyógyszerészek és a házi orvosok végzik. A szakorvosok és más egészségügyi szakemberek gyakran hoznak létre együttműködési szervezeteket. Ezeknek az együttműködéseknek a keretében szociális intézményekkel (szociális szolgálatok, családsegítők és öregotthonok) is együtt dolgoznak.

Az másodlagos egészségügyi ellátás területéhez tartozik minden orvosi szakember által végzett helyi és ambuláns ellátás. Itt különösen a kórházi ellátásról, rehabilitációs centrumokról, pszichiátriai intézményekről, szellemi fogyatékosok intézeteiről van szó. Ezek az intézmények alapvetően csak az elsődleges egészség megőrzésén keresztül érhetők el.

A páciensek otthoni ellátását Hollandiában az ún. keresztes egyesületek végzik. Ezek félállami betegbiztosítások. A keresztes egyesületek ezen kívül az idős gondozásban, az anyák ellátásában és a gyermekgondozásban vesznek részt.

Az országban mintegy 150 kórház, 330 gondozó intézet és 88 pszichiátriai intézet van. A kórházak egyes szakágaknak megfelelő részlegekkel rendelkező általános kórházakra, szakklinikákra és az orvosi fakultásokhoz tartozó egyetemi klinikákra oszlanak. Ezek a tanítás és kutatás mellett az új orvosi ismeretek szerinti betegellátással foglalkoznak. Jelenleg 170 000 ágy áll a betegek rendelkezésére a különböző intézményekben, ebből 64 000 található kórházakban. A kórházak fenntartói általában magán egyesületek és alapítványok. Emellett vannak önkormányzati és állami kórházak. Összesen 39 000 orvos és 8000 fogorvos áll a betegek rendelkezésére. Az évente egy orvosra jutó ellátandó betegek száma 388, ez az európai átlagban közepesnek számít, fogorvosoknál 2191, ez valamivel az európai átlag alatt van.

Orvosi és kórházi költségek

Orvosi költségek magánellátás esetén

Házi orvos

Telefonos tanácsadás	8,4 euró
Konzultáció a rendelőben	17,04-67,27 euró

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

Otthoni vizsgálat	25,22-84,09 euró
Szakorvos	
Konzultáció a rendelőben	14,09-138,63 euró
Fogorvos	
Kontroll	9,09-14,54 euró
Fogtömés	14,54-30,9 euró
Röntgen felvétel	11,36-20,45
<u>Kórházi költségek (napidíj)</u>	
Napi gondozási díj	272,72 euró*

MUNKANÉLKÜLI BIZTOSÍTÁS

A munkanélküliek támogatásáról szóló törvény
(*Werkloosheidswet – WW*)

A törvény biztosítja a munkavállalót a munkanélküliség anyagi következményeinek esetére. Az a személy jogosult munkanélküli támogatásra, aki a munkanélküliség előtti 39 hétben legalább 26 hétig dolgozott. Az a személy aki ezt a feltételt teljesíti, jogosult a törvényben előírt minimálbér 70%-ra maximum hat hónapig. Aki bére alapján akar munkanélküli támogatást kapni, annak a munkanélküliséget megelőző öt évből, legalább négyben, minimum 52 napig fizetést kell kapnia. A bér alapján kiszámolt támogatás időtartama a foglalkoztatottság időtartamától és az érintett személy életkorától függ. Minimum hat hónapig maximum öt évig adható ez a fajta támogatás. Ha az érintett személy, e határidő lejárta után még mindig munkanélküli, további két évig a minimálbér 70%-át kapja. Ha a támogatás, beleszámítva a család további bevételeit, alacsonyabb, mint a törvényben előírt minimál jövedelem, kiegészítés adható (lásd. „A kiegészítő támogatásról szóló törvény”). Az egyéni szituációnak megfelelően más megegyezés is lehetséges.

1996-ban átlagosan 427 000 munkavállaló kapott munkanélküli támogatást.

A kiegészítő támogatásról szóló törvény
(*Toeslagenwet – TW*)

„A kiegészítő támogatásról szóló törvény” biztosítja a munkanélküli vagy csökkent munkaképességű személyeknek a ZW-, AAW-, WAO- vagy WW-program szolgáltatásait, illetve támogatást, ha az Ön jövedelme (és partneréé) a törvényben biztosított minimálbér alatt van. A kiegészítő támogatás összege a törvényben előírt minimál jövedelem és a támogatás felhasználójának és partnerének közös jövedelme közötti különbség. A garantált minimál jövedelem házastársak esetén a bruttó minimálbér 100%-a, gyermekét egyedül nevelők esetén a bruttó minimálbér 90%-a és a legalább 23 éves egyedülállók esetén a bruttó minimálbér 70%-a. A 23 év alattiak minimál jövedelme alacsonyabb.

A jövedelem fogalmán minden olyan bevételt értünk, amely valamely munkavégzési tevékenységből ered, beleértve a társadalombiztosítási juttatásokat is. Más tulajdont, mint pl. a saját ingatlan vagy megtakarítást itt nem vesznek figyelembe.

(...)

A következő személyek nem jogosultak kiegészítő támogatásra

* A számok az 1999-es árakat mutatják.

nem házas, 21 évnél fiatalabbak, akik szüleiknél laknak
1971.12.31. után született személyek, akik partnerükkel együtt élnek és nem él velük egy háztartásban 12 év alatti gyermek.

A kiegészítő támogatás összegét a következőképpen állapítják meg:

házasok esetén a minimálbér 30%-a

gyermeküket egyedül nevelők esetén a minimálbér 27%-a

egyedülállók esetén a minimálbér 21%-a.

1996-ban átlagosan 99 000-en vették igénybe a támogatást.

A LÉTFENNTARTÁS KÖLTSÉGEI

A ház és telekvásárlás költségei, saját tulajdonú lakás, lakás bérlés, energia, víz és létfenntartás

Lakás

Ház és telekvásárlás

Hollandiában semmilyen korlátozás nincs külföldiek ház és telek vásárlását illetően. Az ingatlan kínálat gazdag. Az árak a német árak egy harmada körül mozognak. A családi házak általában nincsenek alapincézve.

► Árak Den Haag-ban

sorház

(kb. 100 m²) 181 181 euró

családi ház

(kb. 150 m²) 363 363 euró*

Az eladó ingatlanokról elsősorban a helyi újságok hirdetéseiből szerezhet tudomást. További fontos információs források a közvetítők újságai és a Háztulajdonosok Egyesületének Lapja (*Vereniging Eigen Huis = VEH*). Ezen kívül az egyes ingatlanközvetítőknél lehet érdeklődni. Emellett lehetőség van arra is, hogy fizetség ellenében megbízzanak egy ingatlanközvetítőt, hogy ő keressen megfelelő ingatlant. Ha házat szeretnének építeni, az önkormányzatnál lehet érdeklődni az építési telkekről és a rendezési tervről (*Bestemmingsplan*).

A szerződő felek előszerződést köthetnek, melyben elővásárlási jogot kap a vevő. Ennek értelmében az eladó köteles az ingatlant meghatározott időre a szerződő fél számára fenntartani. Csak kivételes esetekben fizetnek az előszerződés kor foglalt, arra az esetre, ha az üzlet mégsem jönne létre. Előszerződés-mintákat a Holland Fogyasztói Centrumban (*Consumentenbond*) lehet beszerezni.

Ház illetve telek vásárlásakor a következő lépés a vásárlási szándéknyilatkozat benyújtása. Itt az ingatlan összes fontos adata rögzítve van. Ezt mindkét félnek alá kell írnia. Általában visszalépési záradék is szerepel ebben. A vásárlási szándéktól való elállás alapja lehet, hogy az önkormányzat nem ad beköltözési engedélyt vagy a szükséges kölcsönt nem adják meg, ezekben az esetekben nem kell kártérítést fizetni.

* Az árak az 1999-es állapotokat tükrözik.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

Ezután kötik meg a jogilag kötelező adásvételi szerződést. Jóllehet erre semmilyen formai előírások nem vonatkoznak, általában közjegyző előtt írásban történik ez meg. A Holland Fogyasztói Centrumban (*Consumentenbond*), a Holland Ingatlanközvetítők Egyesületében (*Nederlandse Vereeniging van Makelaars in Onroerendgoed =NVM*) és a hollandiai Háztulajdonosok Egyesületében (*Vereniging Eigen Huis =VEH*) ki van dolgozva egy minta-szerződés, melyben az eladó és vevő jogai és kötelességei érthetően le vannak írva. Ilyen minták mindhárom intézményben beszerezhetők.

Egyes esetekben az Építésügyi Hivatal előírhatja, hogy az építési hiányosságokat pótolják, vagy építészeti javításokat végezzenek el. Ezért az adásvételi szerződésben tanácsos megegyezni abban, hogy ezek a terhek az eladót terhelik.

Hogy az ingatlan tulajdonjogát megszerezzék, egy hollandiai hivatalos helyiséggel rendelkező közjegyzőnek hitelesítenie kell az adásvételi szerződést és a tulajdonjog átruházást (*Eigendomsoverdracht*) a tulajdonjog átadó szerződés alapján végre kell hajtani. A közjegyzőnek itt ellenőriznie kell, hogy a tulajdonjog átruházásának minden feltétele teljesül-e, különösen, hogy az eladó jogosult-e az ingatlan eladására, hogy a vételár kifizetése biztosított-e és, hogy milyen terhek terhelik az ingatlant. A közjegyzőnek egy ingatlan jelzálogszerződést is ki kell állítania, ha kölcsönt vesznek fel. .

Mielőtt a vevő az átvételi szerződést aláírja, kap egy szerződéstervezetet és egy összeállítást, melyben minden, a tulajdonosváltást érintő mellékes költség fel van sorolva. Az átvételi szerződés aláírása után a vevő átutalja az eladónak a vételarat és az egyéb költségeket a közjegyzőnek. A közjegyzőt a vevő választja.

A közjegyzők állami hivatalnokok, akiket a királynő nevez ki. Tisztségét a területi bíróság hivatali körzetében látja el. Tevékenységéről információkat és elérhetőségi címetek a Közjegyzők Királyi Egyesülete (*Koninklijke Notariele Broederschap*) ad.

A tulajdonjog átruházás csak a telekkönyvi nyilvántartásba való vétel után válik jogerőssé. A közjegyzőnek ehhez át kell küldenie az átadási szerződés egy példányát. A Földhivatalban az ingatlan jelzálogszerződés példányait is le kell adni.

Az ingatlan eladójára információadási kötelezettség vonatkozik, ami a rejtett hiányosságokra is érvényes. Másrészt a vevő köteles az ingatlant a vétel előtt alaposan megvizsgálni. A későbbi viták elkerülése végett meg kell bízni egy független szakértőt, hogy készítsen építészeti szakvéleményt.

Hollandiában az ingatlan megszerzése részben össze van kötve a *GIW*-garanciával (*Garantie Instituut Woningen*). Ez szavatolja a vevőnek az ingatlan elkészültét, akkor is ha az építési vállalkozó csődbe megy. Egyidejűleg szavatolják, hogy az átadáskor fellelhető hiányosságokat három hónapon belül rendbehozzák. Ezen kívül a *GIW*-garancia egy hat éves, durva hiányosságok esetén pedig tíz éves garanciát ad az építő anyagokra és az építési konstrukcióra. Ha az ingatlan a garancia lejártá előtt eladják, az új tulajdonos adott feltételek mellett átveheti ezt a jogosultságot. Az érvényesítést azonban a vétel utáni három hónapon belül el kell intézni.

Míg használt ingatlanért a vevőnek a vételár mellett minden felmerülő mellékes költséget ki kell fizetnie (*Kosten Koper = k.k.*), addig a kulcsrakész, új építésű ingatlan esetén (*vrij op naam = v. o. n.*) az eladási árban a közjegyző előtti tulajdonjog átruházás már benne van.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

A mellékesen felmerülő költségekhez tartozik a telekszerzési adó (*Overdrachtsbelasting*), a közjegyzőnek és a földhivatalnak fizetendő költségek, az ingatlanközvetítő díja és a banki kölcsön elbírálási díja.

A telekszerzési adó, melyet használt ingatlan vásárlása esetén kell fizetni, a vételár 6%-a.

A közjegyző tevékenységéért adott összeget kell fizetni. Ha az ingatlan 136 363 euró, akkor a közjegyzői díj jelenleg * 1000 euró, a banki hitel elbírálási díj pedig 681,81 euró. Ehhez jön még adott esetben az adásvételi szerződés megírásának díja.

A telekkönyvi nyilvántartásba való bejegyzés jelenlegi ára 52,27 euró, amennyiben a telek lemérése már megtörtént. A jelzalog bejegyzésének díja a felvett kölcsön összegétől függ. 136 363 euró kölcsön esetén 175 euró.

Az ingatlanközvetítői díja nincs előre meghatározva. Általában a vételár 1-2%-át kéri. Tanácsos erről az ingatlanközvetítővel előzetesen egy megállapodást írni. A holland ingatlanközvetítők nem dolgozhatnak egyidejűleg az eladónak és a vevőnek. Közvetítői díjat csak a megbízótól lehet beszélni.

A legtöbb ingatlanközvetítő tagja a Holland Ingatlanközvetítők Egyesületének (*Nederlandse Vereniging van Makelaars in Onroerendgoed = NVM*). Sok közvetítő tartozik egyidejűleg az Ingatlanközvetítők Egyesületébe (*Vereniging Bemiddeling Onroerendgoed = VBO*) is. Mindkét egyesületnek a tagok számára kötelező üzleti feltételei és viselkedési előírásai vannak, náluk tehet panaszt ha az ingatlanközvetítővel vitába kerül.

Az ingatlanközvetítői foglalkozás gyakorlásához külön képzettség szükséges. A holland ingatlanközvetítőket bíró esketi fel.

A kölcsönfelvétel jóváhagyásakor a holland hitelintézetek a felvett kölcsön összegének 1%-át számítják fel hitelebírálási díjként (*Afsluitprovisie*).

Hollandiában vannak független hiteltanácsadók, akik pénzügyi tanácsadást és közvetítést végeznek. Ezek a szolgáltatások általában ingyenesek. A tanácsadó inkább a kiközvetített intézettől kap jutalékot. Aki hitelt vesz fel, annak kötelező lakásbiztosítást (*Opstalsverzekering*) kötnie.

A telekadó (*Onroerende Zaak Belasting*) folyamatos terhet ró az ingatlantulajdonosra, az egyszer fizetendő illetékekkel szemben. Az adó összegét az önkormányzat állapítja meg évenként. Az adóösszeg alapját az ingatlan adóértéke adja STEUERWERT. Den Haag-ban például minden 1363,63 euró adóérték után 2,83 eurót kell fizetni.

Adott feltételek mellett Hollandiában is támogatják államilag az ingatlanszerzést. Főként az alsó fizetési osztályhoz tartozók új építésű lakásszerzésére igaz ez. Az önkormányzatok tájékoznak az államilag támogatott lakásépítési projektekről és ajánlatot tesznek.

A Háztulajdonosok Egyesülete (*Vereniging Eigen Huis = VEH*) tagjainak információkkal szolgál ingatlanvétellel kapcsolatos pénzügyi, jogi, építészeti kérdésekben.

* 1999-es állapot.

Lakástulajdon

Az előző fejezetben kifejtettek a telek- és házszerzésről a lakásokra is vonatkoznak. A holland lakástulajdonjog (*Appartementsrecht*) a lakástulajdont jogilag résztulajdonként definiálja, ami lényegében megfelel a német szabályozásnak.

A saját lakás megszerzésének feltétele a Holland Ingatlantulajdonosok Egyesületében (*Nederlandse Vereniging van Eigenaren van Vastgoed*) való tagság. Ez az egyesület határozza meg a közösségi helyiségek használatát és fenntartását, ezek betartása kötelező. Ezért ha érdeklí a lakásvásárlás, kérdezze meg milyen kötelességei lesznek.

► Vételárak Den Haag-ban

Lakás

4-5 szobás	kb.	181818,18 euró
3 szobás		136363,63 euró
2 szobás		90909,09 euró
1 szobás		45454,54 euró

Lakásbérlés

A lakáskínálat az országban összességében nagyon korlátozott. Különösen a nagyobb városokban nehéz, kedvező árú lakást találni. A külföldön dolgozóknak és kivándorlóknak nincs lehetőségük egy városi vagy építőközösségi lakást bérelni. Ők csak a viszonylag kicsi szabad lakáspiacra támaszkodhatnak. Ezeknek a lakásoknak a bérleti díja azonban jelentősen az átlag fölött van. Valamivel kedvezőbbek az árak a városok környékén és a külvárosokban.

Külföldieknek szívesen adnak bérbe „*gestoffeerd*” lakásokat, ami azt jelenti, hogy egy bizonyos szintig a lakás be van rendezve, mivel a bérleti díjat emelő berendezések, mint pl. a beépített konyha, szőnyegpadló, függönyök, mosógép, lámpák adóbeli előnyöket jelentenek a bérbeadónak.

A bérelhető lakásokat többnyire közvetítők kínálják. A közvetítésért rendszerint az éves bérleti díj 8%-át, beleértve a 17,5%-os forgalmi adót, kell fizetni. Beköltözéskor általában a lakást fel kell újítani.

Az éves bérleti díjnak van egy irányára, ez a vételár 8-10%-a. Ezen kívül a bérbeadónak egy vagy két havi díjat kaucióként ki kell fizetni.

► Havonkénti bérleti díj

Sorház (bútorozatlan) 909,09 eurótól

Lakás

4-5 szobás, bútorozatlan	1590,90-2727,27 euró
3 szobás, bútorozatlan	909,09-2045,45 euró
2 szobás, bútorozatlan	681,81-1590,90 euró
1 szobás, bútorozatlan	318,18-909,90 euró
1 szobás, bútorozott	363,63-909,90 euró

A bérleti díjakat évenként hozzáigazítják a fogyasztói árindexhez.

► Áram

Az áramellátás garantált. A hálózati feszültség 220 V váltóáram és 50 Hertz feszültségen működik.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

Havonkénti alapdíj	
Egy egyszerű elektromos díjszámoló esetén	2,7 euró
Egy dupla elektromos díjszámoló esetén	5,23 euró

Kwh-ár	
Hé-Pé 7-23 h	0,08 euró
Más időszakban	0,02 euró

A Kwh-ár még egy tüzelőanyag pótlékkal növekszik, amit negyedévenként az elektromos áram termelésben mérvadó tüzelőanyag árához igazítanak. Ez a pótlék jelenleg 0,02 euró Kwh-ként.

► Víz

Az országban elegendő mennyiségű és jó minőségű víz áll rendelkezésre.

Évenkénti alapdíj	43,36 euró
m ³ -kénti ár	1,55 euró

► Egyéb költségek

Gáz

A központi fűtések 90%-át földgázzal fűtik.

Havi alapdíj	
G4-G6-os gázóra esetén	6,00 euró
G10-es gázóra esetén	7,47 euró
Tömbfűtés esetén	0,66 euró
Főzéshez használt gáz	0,59 euró
Főzéshez és melegvízhez használt gáz	11,56 euró
m ³ -kénti ár	0,24 euró

A m³-kénti árhoz még egy kalória-pótlék járul, ami a földgáz összetételétől függ és 1-4% között mozog.

Telefon

Új bekötés	89,54 euró
Havi alapdíj	10,54 euró
Helyi beszélgetés percenkénti díja	
hé-pé 8-18 h	0,03 euró
egyéb időben	0,01 euró
Távolsági beszélgetés percenként	
hé-pé 8-18 h	0,10 euró
egyéb időben	0,05 euró
Távolsági beszélgetés Németországba percenként	0,40 euró

A 18-7 h között, hétvégén és ünnepnapokon folytatott telefonbeszélgetésekre kedvezőbb tarifák érvényesek.

Szemétszállítás

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

Havi díj 18,18 euró

(...)

A létfenntartás költségei
Árindex/Inflációs ráta

A létfenntartás árindexe (kiadta: Statistische Bundesamt, Wiesbaden)

Év	Index	Változás az előző évhez képest %-ban
1991	100,0	
1995	111,0	2,0
1996	113,2	2,1
1997	115,6	2,2
1998 (március)	117,8	2,3

Közepes havi szükséglet

Az adatok nagyjából kiszámított összegek, melyekben a havi élelmiszerre, testápolásra, szórakozásra, utazásra, ruházat tisztítására és rendben tartására költött kiadások vannak benne. Nem számolták bele a lakásbérletre, mindennemű új beszerzésre, tehergépjármű fenntartásra és házi személyzet tartására fordított összeget.

Havi szükséglet hajadonoknál

Középszintű beosztásban	454,54 euró
Magasszintű beosztásban	681,81 euró
Vezető beosztásban	909,09 euró
Többletigény házasoknál	272,72 euró
Többletigény gyerekenként	181,81 euró

Drágító körülmények

Lényegesen drágábbak a tartós fogyasztási cikkek, elsősorban a tehergépjárművek.

Összességében azt mondhatjuk, hogy a létfenntartás költségei Hollandiában valamivel magasabbak, mint Németországban.

TANDÍJAK ÉS FINANSZÍROZÁS

A Hollandiában tanulók potenciális költségei

Tandíjak

Az 1997/98-as tanévben a tandíj (beleértve a beiratkozás és a vizsgák díját is) 1170,45 euró volt. Egy 1992-es szabályozás értelmében az Uniós tagállamokból érkező hallgatóknak visszafizetik a tandíjat, így holland társaikkal azonos helyzetűek lesznek. Azt azonban figyelembe kell venni, hogy a tandíjat előbb be kell fizetni, és a visszafizetés csak ezután (27 éven belül!) és csak külön kérvény alapján történik. Groningenben az IBG-nél tudnak a tanfolyam- és tandíjakról tájékoztató füzetet adni.

Ösztöndíjak és más támogatási lehetőségek külföldi tartózkodás esetére

► A DAAD és a holland kormány ösztöndíjai

A DAAD hollandiai tanulmányokra és kutatásokra ösztöndíjat ad hallgatóknak és graduáltaknak. Az aktuális ösztöndíj kínálatról pontos információkat a minden év áprilisában megjelenő „Studium, Forschung, Lehre im Ausland” („Tanulás, kutatás, tanítás külföldön”) című brossúra ad. A tájékoztató részletes felvilágosítást ad a DAAD ösztöndíj lehetőségeiről, a pályázás módjáról és határidejéről. Külön részben vannak felsorolva más szervezetek külföldi ösztöndíj programjai.

A tájékoztatót a felsőoktatási intézetek Külügyi Hivatalában illetve az Állami Művészeti és Zenei Felsőoktatási Intézetek titkárságán lehet beszerezni.

A pályázatokat az egyetemek és főiskolák Külügyi Hivatalain illetve az Állami Művészeti és Zenei Felsőoktatási Intézeteken keresztül lehet benyújtani. Itt a pályázati nyomtatványok is megtalálhatóak.

A DAAD felelős a hozzá és a hollandiai ösztöndíjra pályázók előzetes kiválasztásáért. A holland kormány ösztöndíjait ugyanolyan irányelvek szerint osztják ki, mint a DAAD ösztöndíjakat.

A német és a holland ösztöndíjasok is havi pénzösszeget és utazási költség általányt kapnak.

► Az Európai Unió programjai

Az Európai Unió ERASMUS-programjának keretén belül is van lehetőség a hollandiai tanulmányok támogatására. Az ERASMUS-program keretében támogatást kaphatnak a külföldi tanulmányokból származó többletköltségeik fedezésére a holland felsőoktatási intézetben, külföldi tanulmányokat folytató hallgatók. A meglévő felsőoktatási együttműködésekről a DAAD-nak megjelent egy „Studienland EU” („Az EU, mint tanulmányi hely”) című tájékoztatója, melyben szakok és országok szerint adnak felvilágosítást. Ezt a Külügyi Hivataloknál lehet beszerezni.

(...)

► Ösztöndíjak a törvényileg előírt támogatási intézkedések keretében (BaföG)

A német hallgatók külföldi tanulmányaikra is kaphatnak képzéstámogatást. A külföldi tanulmányok támogatásának jogigénye a BaföG 5.§ 2. Bekezdésének értelmében akkor áll fenn, ha

a képzés szintje már lehetővé teszi a külföldi tanulmányokat

ha a külföldi tanulmányoknak legalább egy részét el lehet fogadtatni.

A képzés szintje alapján akkor célszerű külföldre menni, ha a hallgató választott szakján, a legalább egy éves alapképzésben az alapismereteket már elsajátította.

A teljesen külföldön végzett tanulmányokra támogatás nem adható.

Európán belül végzett gyakorlatot lehet támogatni,

ha ezt megelőzően a választott szakon már legalább egy évet teljesített),

ha az a vizsgaszabályzatban elő van írva és tartalmilag szabályozott és

ha a felsőoktatási intézet ill. a felelős vizsgáztató szerv elismeri, hogy a gyakornokhely a vizsgaszabályzatnak megfelel.

A támogatás időtartama: a külföldön folytatott felsőfokú tanulmányokat rendszerint egy meghatározott időtartamig, és maximum egy évig támogatnak. A külföldi tartózkodás

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

időtartama tanulás esetén legalább hat illetve gyakorlat vagy csereprogramban való részvétel esetén legalább három hónap.

A külföldi tanulmányok illetve gyakorlat ideje alatt az otthoni támogatásokat egy külföldi pótlékkal, a szükséges tandíjjal (évenként 4500 euró-ig) és az útiköltséggel egészítik ki. A kiegészítő külföldi támogatást, teljes egészében pótléknak tekintik, tehát később nem kell visszafizetni. – A külföldi tanulmányok magas költségei oda vezethetnek, hogy olyan hallgatókat is támogatni kell, akik szüleik magas jövedelme miatt, otthon nem részesülnek támogatásban.

A külföldi tanulmányokhoz minden esetben elengedhetetlen az idegen nyelv (a tanítás és az ország nyelvének) ismerete. Ezt igazolni lehet egy nyelvvizsga bizonyítvánnyal melyet a) egyetemi lektor vagy b) egy Németországban lévő külföldi kulturális intézet c) egy filológus d) hiteles fordító vagy e) a külföldi felsőoktatási intézet ad ki arról, hogy a hallgató a követelményeknek eleget tesz.

Az igazolásnak tartalmaznia kell a következő megjegyzést: "A Képzéstámogatási Intézet számára".

A nyelvismeret igazolása nem szükséges

ha a tanuló már egy évet eltöltött olyan országban vagy országrészben, ahol a nyelvet beszélik és ahol az oktatásban használják,

ha a felsőfokú érettségit olyan kéttannyelvű, vagy idegen nyelvű gimnáziumban szerezte, melynek nyelve a képzési hely nyelvével megegyezik,

ha az ország és oktatás nyelvét hat évig tanulta az iskolában, vagy az érintett országban egy elismert csere- ill. ösztöndíj programban részt vett.

A pályázóknak minden esetben idejében kell tájékozódniuk és a beutazás előtt legalább hat hónappal be kell nyújtani a megfelelő kérvényt

Amt für Ausbildungsförderung
Der Landeshauptstadt Hannover
Röselerstrasse 2
30159 Hannover.

(...)

Az élet Hollandiában praktikus útmutatás

Beutazás és tartózkodás

Német állampolgárok minden további formalitás nélkül, csupán a személyigazolvány felmutatásával beutazhatnak. A megérkezés után azonban a Külügyi Hivataloknál vagy nagyobb városokban a helyi rendőrségen kérvényezni kell a tartózkodási engedélyt. Ezt a következő iratok felmutatása esetén adják ki:

Érvényes útleveél vagy személyigazolvány,

Felvételi engedély a holland felsőoktatási intézetbe,

Igazolás a legalább év tanévre elegendő anyagi fedezetről, vagy tájékoztatás a tanulmányok finanszírozásáról, pl. ösztöndíj

A betegbiztosítás igazolása.

Megújított beiratkozás esetén a tartózkodási engedélyt további egy évvel meghosszabbítják.

A létfenntartás költségei

A tandíj mellett még a létfenntartás költségeivel is számolni kell (az 1997-es állapot szerint ez évi 5909-7272 euró).

Lakás

Mivel Hollandiában jelentős a hiány elérhető árú egyetemi szállásokból, nagyon nehéz jó szállást kapni. Egyetlen kivételtől eltekintve – a Twente-i Műszaki Egyetem – a holland egyetemeknek és főiskoláknak nincs ún. campusaik egyetemi kollégiumokkal. Ez azt jelenti, hogy a hallgatóknak gyakran hosszú ideig kell szobát keresniük. Van ugyan arra lehetőség, hogy az egyetemi és főiskolai hallgatói egyesületek szobaközvetítő irodáiban feliratkozzanak, de rendszerint nagyon hosszú a várakozási idő. A hallgatóknak többnyire nincs más választásuk, mint hogy magánközvetítőknél keressenek szállást. A magán szobák árai nagyon különbözőek; havi 159-318 euró albérleti díjjal kell számolni. A rezsiköltséget sokszor külön számolják. A külföldi hallgatóknak azt javasoljuk, hogy ne csak a tanév elején, hanem már a nyári hónapokban keressenek szobát.

Betegbiztosítás, orvosi ellátás

A külföldi hallgatók tartózkodási engedélyének elengedhetetlen feltétele a betegbiztosítás igazolása. Hollandiában számos betegbiztosító van, akik a hallgatóknak megfizethető áron kínálnak biztosítást. Ilyen biztosító a Hallgatók Egészség gondozási Alapítványa is (*Stichting Studentengezondheidszorg – SSGZ*) vagy az egy és fél éve létrejött *International Student Insurance Service (ISIS)*. A különböző holland egyetemek alkalmaznak orvosokat és pszichológusokat, akik a hallgatókat korlátozott mértékben ingyen ellátják. A hallgatók a holland betegbiztosítók különféle ajánlatairól a Külügyi Hivatalokban (*bureaus buitenland*), vagy a hallgatói ügyekkel foglalkozó irodákban (*bureaus stuentenzaken*), illetve a *Foreign Student Service (FSS)*-nél érdeklődhetnek és kérhetnek tanácsot.

Általában minden hallgatóknak ajánlják, hogy kiutazása előtt érdeklődjön a német biztosítóknál, hogy milyen biztosítást tud Hollandiában nyújtani és érdemes-e kiegészítő biztosítást kötni.

Munkalehetőségek a hallgatók számára

Néhány egyetemnek saját munkaközvetítő irodája van. Ezek mellett a hallgatói közvetítőirodák mellett az egész országban vannak üzleti alapon működő munkaközvetítő irodák (*uitzendbureaus*) is, melyek részmunkaidős állásokat is kínálnak. A minden városban megtalálható Munkaügyi Központokhoz is lehet fordulni, ők munkaközvetítéssel és tanácsadással is foglalkoznak.

A német hallgatóknak nincs szükségük munkavállalási engedélyre. El kell oszlatnunk azonban azt az illúziót, hogy egy mellékes munkából finanszírozni lehet a tanulmányokat. Egyrészt a diákmunka kínálat nem nagy, másrészt a tanulás mellett nem sok idő marad a munkára.

Pénzkérdések és bankrendszer

(...)

Mivel éppen a kiutazás elején jó néhány kiadás felmerül, mint pl. a lakáskereséskor (pl. közvetítői díj a lakásközvetítőnek, kaució, a bérleti díj előre történő fizetése) vagy a lakásberendezéskor, nem tudjuk elég nyomatékosan hangsúlyozni, mennyire fontos, hogy

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS/LÉTFENNTARTÁS Hollandia

mindenkinél legyen elegendő készpénz. (Ez az ösztöndíjasokra is érvényes, mivel az ösztöndíjat nem folyósítják azonnal a megérkezés után.) Magánszemélyek szinte korlátozás nélküli pénzüsszeget vihetnek be Hollandiába, készpénz, utazási csekk, banki és hitellel formájában egyaránt.

Hosszabb tartózkodás esetén mindenképpen ajánlatos bankszámlát nyitni. Hollandiában széles körben elterjedt a pénz nélküli vásárlás, így a számlanyitással járó csekkfüzet nagyon hasznos.

A hollandiai bankok általában 9.00-16.30-ig vannak nyitva. Szombaton, vasárnap és állami ünnepnapokon zárva vannak. Sok esetben kínálnak a bankok egyetemista számlatulajdonosoknak *cash cards*-ot, mellyel az automatákból mindig vehető fel készpénz.

További lényeges könnyebbséget jelent a posta-takarékkönyv illetve az eurócsekk-rendszer. Egy csekkártya bemutatása ellenében, minden banknál kiválthatók a csekkek, melyeket akár 200 euróra is ki lehet állítani. Ha egyszerre több csekket is ki akarnak váltani, fel kell mutatni az útlevelet. Az eurócsekk-kártyával ugyancsak lehet probléma nélkül készpénzt felvenni automatából.

Útmutatások ösztöndíjasoknak

Az ösztöndíj adományozójával tanácsos elutazás előtt megegyezni, hogy az ösztöndíjat egy német számlára fizesse. A megérkezés után nyitni kell egy holland számlát. Ezután a német banknak megbízást kell adni az ösztöndíj átutalására. Itt fontos, hogy a holland bank neve és a számlaszám mellett a többi fiától megkülönböztetendő, a bankfiók nevét és címét is közöljék. Az átutalás rendszerint egy hetet vesz igénybe. Ezt az időtartamot távirati átutalással vagy úgy lehet csökkenteni, hogy a két ország bankja közötti kapcsolatokat használja ki. Az átutalás nem jár jelentős költséggel.

Hallgatói kedvezmények

A hallgatói szervezetekben való tagság egy sor kedvezménnyel járhat, mint pl. kedvezményes színházi, múzeumi jegy. Erről és a hallgatói utazási kedvezményekről, pl. az *OV-kaart*-ról (éves bérlet a tömegközlekedési eszközökre) az egyetemek, főiskolák és a hallgatói utazási irodák adnak felvilágosítást.